

# Skydas Lenkijoje

NATO, JAV vadovaujama, nori įrengti priešraketinę sistemą Lenkijoje. Vieni mano, kad tai priartins pasaulį prie karo. Kiti mano, kad tai būtina gynybos forma. Ką tu manai?



Greenpeace protestuoja prieš JAV skydo planus (iš [www.greenpeace.org.uk](http://www.greenpeace.org.uk))

Rugpjūčio 14 dieną tarp JAV ir Lenkijos vyriausybių buvo pasirašytas susitarimas dėl JAV priešraketinės sistemos įrengimo Lenkijoje. Pagal sutartį, JAV įrengs Lenkijoje 10 gynybinių raketų ir sujungs jas su radarų sistema Čekijoje. Taip bus užbaigtas priešraketinės gynybos [skydas](#), kurio dalys jau veikia JAV, Grenlandijoje ir Britanijoje.

Lieka tik, kad Lenkijos seimas [ratifikuotų šį sutarimą](#). Tačiau lenkai [velka kojas](#). Atrodo, kad jie nori gauti daugiau [nuolaidų](#) iš JAV. Ligšiol, JAV yra sutikusi sustiprinti Lenkijos oro laivyną, jei ji sutiks įrengti priešraketinę bazę.

Kol derybos vyksta, Lenkijos gyventojai turi progą išsiaiškinti, kaip sistema veikia. Lenkijos gyventojai buvo išsigandę. Jie manė, kad raketos bus su branduolinėmis galvutėmis ir skleis radiaciją. Taip pat bijojo, kad [priešiškos](#) branduolinės raketos bus numuštos virš karinių bazių ir [skeveldros](#) lėks ant gyventojų galvų. Juk bazė Lenkijoje bus netoli Slupsko miesto, kur gyvena maždaug 100,000 žmonių.

Tačiau raketa [naikintoja](#) neturi [kovinio užtaiso](#). Ji naudoja kinetinę energiją sunaikinti puolančią raketą. Abi raketos lekia greičiau, negu 3 mylias per sekundę. Kai jos susiduria, jų kinetinė energija virsta neapsakomu karščiu ir per mažiau negu sekundę abi raketos tiesiog išgaruoja.

JAV atlikti bandymai parodė, kad maždaug 80% abiejų raketų būna tuoj sunaikinta. Likę 20% [nuolaužu](#) krisdamos žemyn sudega atmosferoje. Žemę arba vandenį pasiekia labai nedidelė nuolaužų dalis.

O kaip apie atakuojančios raketos branduolinį užtaisą, ar [biologinį ar cheminį užtaisą](#)? Ar sprogdama raketa nepaleistų nuodus žmonėms ant galvų? Iš tiesų, ne. Raketų [susidūrimo](#) metu branduolinis užtaisas nespėtų [detonuoti](#). O cheminis arba biologinis užtaisas išgaruotų didžiuliam karštyje.

Gal žmonės apsiramins apie galimus techninius pavojus. Tačiau vis dar nerimą jiems kelia Rusijos vyriausybės [grasinimai](#).

Rusija griežtai reiškia nepasitenkinimą priešraketinių skydu nuo pat 2007 metų, kai šie planai buvo paskelbti. Anot Rusijos, tai būtų žingsnis atgal į „[Šaltąjį karą](#)“. Ji bijo, kad sistema bus naudojama sumažinimui Rusijos branduolinių pajėgų.

JAV pakartotinai teigia, kad priešraketinė sistema netaikyta prieš Rusiją ir iš tiesų būtų [nepajėgi](#) prieš Rusijos didžiulį branduolinį arsenalą. Verčiau, siekia apsiginti nuo vadinamųjų „[piktavalių](#)“ šalių su mažesnėmis puolimo pajėgom. Iranas gali turėti toli skriejančių raketų su branduoliniais užtaisais iki 2015-2017 metų. Jei bazę dabar pradėtų statyti, ji jau veiktų 2013-2014 metais, kai jos reikės.

Tačiau Rusijos pareigūnai grasina, kad Maskva galėtų įtaisyti savo taktines raketas Baltarusijoje ir Kaliningrade jeigu JAV įgyvendins savo skydo planus Lenkijoje ir Čekijoje. Rusija taip pat svarsto galimybę sukurti orbitinių balistinių raketų sistemą.



Rusija išbando raketą (iš [zinios.blog.mtgnewmedia.se](http://zinios.blog.mtgnewmedia.se))

Gal rodydama, kad netuščiažodžiauja, spalio 11-tą ir 12-tą Rusija sėkmingai išbandė keletą tarpžemyninių balistinių raketų. Rusijos prezidentas Medvedevas tvirtino, kad viena iš jų pasiekė strateginių raketų visų laikų [nuotolio rekordą](#).

Spalio 21 d. Suomijoje susitiko JAV ir Rusijos ginkluotų pajėgų vadai, admiras Michael Mullen ir generolas Nikolai Makarov. Tai pirmas kartas po 1951 metų, kad aukšti JAV ir Rusijos [ginkluotės pareigūnai](#) susitinka.



Generolas Makarov ir prezidentas Medvedev (iš [www.siberianlight.net](http://www.siberianlight.net))

Jiedu kalbėjosi apie karą Gruzijoje ir priešraketinės sistemos planus. JAV nepatenkinta Rusijos veikla Gruzijoje, o Rusija nepatenkinta NATO planais Lenkijoje. Tikslas buvo šiek tiek apraminti gerokai [įtemptus santykius](#) tarp JAV ir Rusijos.



Admirolas Mullen (iš wikipedia)

Lapkričio 4 d. Barakas Obama buvo išrinktas naujuoju JAV prezidentu. Sekančią dieną Rusijos prezidentas

Medvedevas griežtai išdėstė konkrečius žingsnius, kuriuos Rusija ims, jei JAV nenutrauks planų dėl skydo Lenkijoje. Jis paminėjo mobilias Iskander raketas Kaliningrade ir [radijo įtaisus](#), kurie gali trukdyti priešraketinės sistemos radarui.



Kaliningradas

Šitaip Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus reagojo į šį prezidento Medvedevo grasinimą: "Sunku suprasti Rusijos prezidentą D. Medvedevą, kuris savo kalboje prieštarauja pats sau. Prezidentas kalba apie norą drauge veikti prieš bendras grėsmes ir siunčia savo raketas į Kaliningradą JAV priešraketinės gynybos sistemai neutralizuoti."

Prezidentas Adamkus tuo būdu atkreipė dėmesį į tai, jog Rusija turėtų remti skydą Lenkijoje. Jis kovos prieš terorizmą. O juk Rusija yra sakiusi, kad nori su JAV kovoti prieš [terorizmą](#).

Reikšminga, kad prezidento Medvedevo kalba įvyko tiesiai po rinkimų. Atrodo, kad Rusija nori perspėti naująjį prezidentą, kad šis rūpestis Rusijai yra labai svarbus.

Tikimasi, kad Rusijos ir JAV santykiai šiek tiek atšils. Tačiau neatrodo, kad keisis JAV žvilgis į Gruziją ir priešraketinę sistemą Lenkijoje. Naujai išrinktas JAV prezidentas Obama yra pasakęs, kad remia priešraketinio skydo sistemos planus. O Maskva yra pareiškusi, kad nori tęsti bendradarbiavimą su NATO kovojant su terorizmu ir narkotikų prekyba. Gal šios dvi valstybės suras bendrą interesų areną.

Ar tu turi nuomonę apie priešraketinį skydą, kuri JAV nori įrengti Lenkijoje? Parašyk mums: [redaktore@laikaivaikams.org](mailto:redaktore@laikaivaikams.org)

## Žodynėlis.

skydas: tai, kas dengia, apsaugo; shield

seimas ratifikuoję šį sutarimą: kad seimas patvirtinę sutarimą, sutiktų su juo; be seimo sutikimo, sutarimas negalioja;  
for seimas (similar to Congress) to ratify the agreement

vilkti kojas: veikti lėtai, delsti; to delay

nuolaida: atsitraukimas nuo vienos ar kitos kietai laikomos pozicijos; concession

branduolinė galvutė: raketos priešakyje įtaisyta atominė bomba; nuclear warhead

priešiška: puolanti; attacking, enemy

skeveldros: šipuliai, gabaliukai; slivers, pieces

naikintoja: kuri naikina; destroyer

kovinis užtaisas: tai, kas pritvirtinta, kad naikintų

nuolauža: skeveldra

biologinis ar cheminis užtaisas: raketos priešakyje gali būti pritaisyta bomba, kuri sprogdama paleidžia mirtinus chemikalus arba mirtinus virusus

susidūrimas: susimušimas; collision

detonuoti: sprogti; detonate

grasinimas: griežtas perspėjimas apie rimtas pasekmes; threat

Šaltasis karas: laikotarpis, kai komunistai valdė Tarybų Sąjungą ir tarp JAV ir Tarybų Sąjungos vyko nuolatinis vystymas naujų ginklų ir jų kaupimas; Cold War

nepajėgi: neįstengti; unable

piktavalė: prezidento Bush 2002 m. sukurta frazė, kuri reiškia valstybę, turinčią blogus kėslus – jų tarpe Šiaurės Korėja ir Iranas; „Axis of Evil“

nuotolio rekordas: jokia strateginė raketa dar nebuvo taip toli nulėkusi ir pataikiusi į taikinį

ginkluotės pareigūnai: tie, kurie dirba gynybos štabe; military personnel

įtempti santykiai: nedraugiški, atšalę, santykiai; stressed relations

radijo įtaisas: įtaisas, kuris siunčia radijo bangas, signalus; radio equipment

terorizmas: Rusija rūpinasi terorizmu nes jos valstybėje yra musulmonų grupių, kurios gali susijungti su teroristais musulmonais ir sukilti prieš Rusiją; Afganistanas būdavo Tarybų Sąjungos dalis. Dabar ten NATO kovoja prieš terorizmą.

